

ירושלים, י"ט באדר תשע"ב

14 במארס 2012

12LM1093

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי לידי: המנכ"ל

הנדון: מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימליים¹

1. כחלק מלקחי המשבר העולמי שהחל בשלהי 2007, רשויות פיקוח מובילות בעולם הגיעו למסקנה כי הון הליבה בבנקים, המורכב בעיקר מהון המניות ורווחים צבורים, הוא המרכיב העיקרי הסופג הפסדים גם במהלך העסקים הרגיל, ולכן החזקתו ברמה נאותה חיונית לשם סיוע לבנקים המצויים בקשיים ואף למניעת קריסתם.
2. בדצמבר 2010 פרסמה וועדת באזל לפיקוח בינלאומי על בנקים מסגרת עבודה מעודכנת לדרישות הון מבנקים, המכונה "באזל III"². במרכז מסגרת העבודה עומדת דרישה להגדלת ההון ושיפור איכותו, בעיקר באמצעות הגדלת חלקו של הון הליבה בבסיס ההון. בנוסף, התייחסה הוועדה לצורך בטיפול מיוחד במוסדות פיננסיים בעלי השפעה מערכתית משמעותית.
3. בעקבות המשבר ופירסום באזל III ניכרת בעולם מגמה של הגדלה מהותית בהון בנקים, ובעיקר ברכיבי הליבה בהון.
4. בהמשך לכך, הפיקוח על בנקים החל בהיערכות לאימוץ באזל III בישראל. כחלק מתהליך האימוץ, נקבעו יחסי הון ליבה חדשים עבור תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, כמפורט במכתב זה. בקביעת יחסים אלו שקל הפיקוח בשימת לב את הצורך להבטיח את יציבות המערכת הבנקאית בישראל תוך המשך תמיכתה בצמיחה של המשק. בין היתר, התייחס הפיקוח למאפייני המשק והמערכת הבנקאית בישראל, כמפורט להלן:
 - המשק הישראלי חשוף לסיכונים מהותיים הייחודיים לו. מעבר לכך, המשק הישראלי הוא משק קטן ופתוח ומרכיב היצוא בתוצר הוא משמעותי. עובדה זו מגדילה את חשיפת המשק לזעזועים בחו"ל, ובמיוחד למדינות אירופה ולארצות הברית ולסיכונים בגין שינויים בשערי החליפין.
 - המערכת הבנקאית מתאפיינת ברמת ריכוזיות גבוהה. ריכוזיות זו יוצרת זיקה חזקה בין יציבות התאגידים הבנקאיים לבין הפעילות הריאלית ופעילות המשק בכללותו. מעבר לכך, מספר קטן יחסית של קבוצות עסקיות המהוות צרכניות אשראי מהותיות, יוצר סיכון

¹ במסמך זה, הון ליבה - הון עצמי רובד 1 (Common equity tier 1)

² "Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems", Basel Committee on banking supervision, December 2010 (rev June 2011)

ריכוזיות אשראי גבוהה של המערכת הבנקאית ביחס לאותן קבוצות. ריכוזיות זו גם יוצרת קשרי גומלין חזקים בין הבנקים עצמם ובין הבנקים ליתר הפעילות הפיננסית.

- מימדי המערכת הבנקאית ביחס לגודלו של המשק והמספר המועט יחסית של תאגידים בנקאיים הפועלים בישראל, גורמים לכך שכמעט כל התאגידים הבנקאיים בישראל הינם בעלי השפעה מערכתית משמעותית. המשבר האחרון הראה כי מדינות נוטות לסייע למערכת הבנקאית על מנת לשמור על יציבותה, גם במחיר הוצאה ציבורית כבדה, ולכן חיוני להקטין עד כמה שניתן את ההסתברות לכשל באחד הגופים הפועלים בה.

- מספר תאגידים בנקאיים גדולים באופן מיוחד ביחס למשק. היקף פעילותם וחוסר היכולת של גופים פיננסיים אחרים לרכוש או למזג את פעילותם במקרה של כשל מחייב קביעת דרישת הון ליבה גבוהה יותר לגביהם.

5. לאור האמור לעיל, נדרשים התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי לפעול כלהלן:

- לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי של 9% עד ליום 1.1.2015.³
- בנוסף לאמור לעיל, תאגיד בנקאי אשר סך נכסיו המאזניים, על בסיס מאוחד, מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, נדרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי של 10% עד ליום 1.1.2017. עבור תאגידים בנקאיים אלה, יחס הון הליבה של 9% ליישום עד ליום 1.1.15 יהווה יעד ביניים.
- יחס הון הליבה יחושב בהתאם להוראות באזל III ולהתאמות שייקבעו בהוראות המפקח לעניין זה.
- 6. הפיקוח על הבנקים מצפה מהתאגידים הבנקאיים להמשיך לחזק את איתנותם הפיננסית, כנדרש במכתב זה, ובמקביל להמשיך ולתמוך בצמיחת המשק. לאור זאת, מצופה מתאגידים בנקאיים להגדיל את יתרת הון הליבה שלהם באופן הדרגתי.
- 7. תאגידים בנקאיים נדרשים לעדכן את תכנוני ההון שלהם לשנים הקרובות באופן שיתאימו לדרישות המופיעות במכתב זה. בהקשר זה, הפיקוח על הבנקים מצפה מתאגיד בנקאי שיימנע מחלוקת דיבידנד אם היא עלולה לגרום לכך שלא יעמוד בדרישות כאמור.
- 8. במסגרת התהליך לאימוץ מסגרת באזל III הפיקוח על הבנקים ממשיך בבחינת יתר הסוגיות הכלולות במסגרת העבודה, לרבות התייחסות ליחס הון כולל מינימלי, וייתכס לאופן אימוצם בהמשך.

בכבוד רב,

דוד זקן

המפקח על הבנקים

³ יחס זה כולל כרית לשימור הון בשיעור של 2.5% כמשמעותה בבאזל III וכפי שתאומץ בהוראות המפקח.